

ZÁVĚR

Diskriminace na základě pohlaví v pracovněprávních vztazích je jen jeden z článků dlouhého řetězce složitých sociálních vztahů. Ať si to uvědomujeme, či ne, každý den vstupujeme do interakce s jinými, vždy nějakým způsobem odlišnými lidmi. Jakékoliv diskriminační chování, ať z důvodu pohlaví, rasy, náboženství nebo jiných důvodů, vypovídá o stavu společnosti, ale zároveň o jejích jednotlivých členech. Z čeho se formují názory jednotlivců, které vytváří předsudky zakládající diskriminaci? Na tyto otázky jsem se pokusila odpovědět v úvodní kapitole své práce. S předsudky se člověk nerodí, ale vytváří je. Člověk opakuje určité chování a vytváří tak stereotyp, který další osoby přejímají. Je tedy nesmírně důležité pracovat na změně tohoto procesu. Nejlepší cestou je prevence a proto považuji za důležitou volbu hlubší vzdělávání a osvětu v této oblasti nejen u pracovníků státní správy, ale především dětí. Děti přejímají vzorce od dospělých, a proto budou-li vedeni k tolerantnímu chování, stane se pro ně samozřejmostí.

V druhé části své práce jsem se pokusila přiblížit základní pojmy týkající se problematiky rovnosti a diskriminace. Jak z mého výkladu vyplývá, není možné předložit jednoznačnou definici už z toho důvodu, že rovnost je do jisté míry víc kategorií filozofickou než právní. Existuje řada konceptů, jak k tomuto pojmu přistupovat. Základním předpokladem je, že jej nelze chápat a aplikovat absolutně. Pokud bychom zvolili čistě formální přístup, dojdeme k tomu, že rovné zacházení může ve skutečnosti upevňovat nerovnosti. Rovnost nelze chápat abstraktně, ale v kontextu konkrétní situace, rozložení bohatství a moci. Zásadu, že spravedlnost spočívá v konzistentnosti je potřeba propojit s materiálním pojetím, beroucí v potaz jedincovo pozadí. Co se týče pojmu diskriminace, kterým jsem se zabývala dál, jedná se o pojem hojně užívaný a skloňovaný. Nadužívání pojmu navíc způsobilo, že působí negativním dojmem, což vede ke zkreslování představ o pravé podstatě opatření chránící oběti diskriminace. Z toho důvodu považuji za důležité, aby existovaly přesné a jasné zákonné definice na zakotvené na jednom místě. Především nepřímá diskriminace je těžko rozpoznatelná a prokazatelná, a to i pro člověka, který se v dané problematice

orientuje. Stejně tak obtěžování a pronásledování jsou projevy chování, o kterém osoba ani nemusí vědět, že se na něj vztahuje ochrana poskytnutá antidiskriminačním zákonodárstvím. Za velký problém považuji to, že média často předkládají pouze kontroverzní případy, ukazující, že ženy ochranného zákonodárství zneužívají³⁰⁴.

Ve třetí části své práce jsem začala mapovat vývoj antidiskriminačního zákonodárství. Všechny významné mezinárodní lidsko-právní dokumenty staví zásadu rovnosti a zákaz diskriminace mezi základní principy. Organizace spojených národů, Mezinárodní organizace práce a Rada Evropy položily pevný základ pro další vývoj a zkvalitňování antidiskriminační legislativy. Zásadní význam má evropské právo, kterým jsem se zabývala v následující části. Na půdě ES došlo k vytvoření nejvýznamnějších antidiskriminačních opatření. Systém směrnic, který sladuje právo členských států, ale zároveň svým charakterem nechává prostor pro přijetí opatření způsobem nejvhodnějším pro daný stát, je nejlepším způsobem jak sjednotit úpravu a zároveň respektovat určité národní zvyklosti. Neopomenutelná je role Evropského soudního dvora, jenž mnohdy ovlivňuje podobu antidiskriminačních ustanovení „de lege ferenda“.

Významný vliv mělo evropské právo i na Českou antidiskriminační legislativu. Již před vstupem České republiky do EU jsme byli povinni sladovat naše zákonodárství s právem EU, což se v oblasti antidiskriminační bohužel dlouho nedařilo. České antidiskriminační právo, které je obsahem poslední části mé diplomové práce, je dokladem toho, jak je problematika rovnosti aktuální. V současné době prochází významnou změnou, respektive se právě moderní antidiskriminační právo rodí. Co nový antidiskriminační zákon přinese, ukáže teprve čas, ale osobně se stavím na stranu optimistů, kteří antidiskriminační zákon nepokládají jen za další nepotřebný zákon, který nám nadiktoval Brusel. Myslím si, že komplexní úprava, nebo tzv. zastřešující zákon, je důležitý z toho důvodu, že se jím Česká republika otevřeně hlásí k ideám rovnosti a boje proti diskriminaci a vysílá tak jasný signál do společnosti, že diskriminační jednání je netolerovatelné. Na jednom místě definuje základní pojmy a dává obětem diskriminace, které byly ještě do nedávné doby v nejisté situaci, do rukou účinné zbraně. Předpokládám tedy, že antidiskriminační spory se před soudy napříště

³⁰⁴ Např. americké kauzy, kdy žena žalovala muže za domnělý projev sexistického chování, když jí přednostně pustil do dveří

objeví častěji, neboť poškozené osoby již mají „pevnou půdu pod nohama“ a nemusí se ani obávat postihů ze strany zaměstnavatele. I nadále považuji za důležitou spolupráci s nevládními organizacemi, které významně pomáhají k odhalování a prokazování diskriminace. Do budoucna bych navrhla, aby těmto organizacím bylo přiznáno více práv, neboť ani nový antidiskriminační zákon právníkům osobám, působícím v této oblasti, nepřiznává právo podat žalobu za oběť diskriminace.

Je pravdou, že ne každá nespravedlnost v životě a ne každé negativum ve společnosti musí být upraveno právně³⁰⁵, ale antidiskriminační zákonodárství má své opodstatnění. Bylo by jistě dobře, kdyby jednou bylo nadbytečné a rovnost by byla chápána jako samozřejmost. Je to cesta celé společnosti, ale začíná vždy u jednotlivce. Do té doby musí zůstat i v této oblasti právo minimem morálky.

³⁰⁵ OTÁHALOVÁ, L., ČIŽINSKÝ, P. Antidiskriminační zákon v poločase [online] . Dostupné na: <http://lidskaprava.poradna-prava.cz/folder05/antidiskrimin_zakon_vpolocase.pdf> Navštíveno dne 9.prosince 2009